

TRT Halkındır, Kamu Yayıncılığını Sürdürmeli

Meclis gündemine hızla sokulan “TRT Yasa Tasarısı” yasaladı. Bu sürece ilişkin mücadele ve değerlendirmeleri hakkında KESK Haber-Sen MYK Üyesi Osman Köse ile Yayın Kurulu Üyemiz, EMO Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi Özgür Coşar görüştü...

Öncelikle sendikanızdan bahsedebilir misiniz? Hangi iş yerlerinde örgütlüsünüz? Ne zaman kuruldunuz?

Haber-Sen 1992 yılında PTT emekçileri tarafından Tüm Haber-Sen adıyla kuruldu. Kısa sürede PTT emekçilerinin çoğunu çatısı altında topladı. O dönemde PTT'nin T'sinin yani Telekom'un ayrılması gündeme geldi. Tüm Haber-Sen buna karşı büyük eylem ve etkinlikler yaptı. Bu nedenle hem kurum yönetiminin hem de hükümetin tepkisini çekti ve “memurların sendikaya üye olamayacağı” gerekçesi ile Tüm Haber-Sen'in kapatılması için dava açıldı. Bu kamu emekçilerinin kurduğu sendikaların kapatılması için açılan ilk dava oldu. 1995 yılında dava sonuçlandı ve Tüm Haber-Sen kapatıldı. 1996 yılında Haber-Sen olarak yoluna devam etti. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Tüm Haber-Sen Türkiye davasında Türkiye'yi Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 11 maddesini ihlâl ettiği gerekçesi ile mahkûm etti. 2001 yılında sendika kanununun çıkarılması ile işkoluna TRT de dâhil oldu. TRT'de örgütlenme de fiilen 2001 yılında başladı. Haber-Sen şu anda PTT, TRT ve Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü'nde örgütlü. Sendikamızın toplam üye sayısı yaklaşık 5 bin.

TRT'de toplam personel sayısı ve sendikacı personel sayısı nedir?

TRT'de kadrolu olarak 6950 kişi, 485 kişi de geçici personel statüsünde çalışıyor. Haber-Sen'in yaklaşık 1.300 üyesi var. Toplam sendikacı personel sayısı da 3.800 civarında.

TRT hepimizin diyorsunuz. Biraz açar mısınız?

Ülkemizde yaşayan insanların büyük çoğunluğu yoksulluk ve açlık sınırının altında gelire sahip. Yoksulluk ve açlık sınırının altında gelire sahip olan halkımız her ay TRT'ye kendilerine hizmet üretmesi için para aktarıyor. Evine bir ekmek daha az götürerek, sofrasına bir yumurta daha az koyarak ya da çocuğuna bir litre daha az süt alarak...

TRT'nin kasasına giren her 100 liranın yaklaşık 80 lirası halkın cebinden çıkıyor. Yani TRT'nin harcadığı her 100 liranın 80 lirası halkın parası. TRT çalışanlarına, yöneticilerine maaşı bu paradan veriyor. Yani çalışanlarının, yöneticilerinin aldığı maaşın her 100 lirasının 80 lirası halkın cebinden çıkıyor. TRT yöneticileri, çalışanları, evlerine ekmeği, yumurtayı, sütü bu para ile alıyor. TRT yöneticilerinin ve çalışanlarının maaşını hükümet değil, halk veriyor. TRT yöneticileri ve çalışanları

halka karşı sorumludurlar. İşte bu nedenle TRT hükümetin değil, halkın televizyonu, halkın radyosu olmalıdır. TRT yöneticileri ve çalışanları bu bilinçle hareket etmelidirler. Program hazırlarken, haber yazarken bunu hiç akıllarından çıkarmamalıdır.

Bir örnekle açıklamak gerekirse: Kanal D'nin sahibi kim? Aydın Doğan. Niçin? Çünkü parayı Aydın Doğan veriyor. TRT'ye parayı veren kim? Halk. O zaman TRT'nin sahibi de halk. Aydın Doğan Kanal D'de olan bitene sessiz kalıyor mu? Hayır.

İşte bu nedenle TRT hepimizin diyoruz. Bu nedenle halkımız da TRT'ye sahip çıkmalı, kendi sesinin TRT'de yer almasını talep etmeli. TRT'de olan bitene sessiz kalmamalı.

TRT yasası değişikliğinin tarihçesinden bahsedebilir misiniz?

TRT yasasının değiştirilmesi yaklaşık 10 yıldır gündemde. Özellikle 1990 yılında özel televizyonların yayınlarına başlamasından sonra TRT yasasının da zorunlu olarak değişmesi gerekiyordu. Anayasanın 133. maddesinde yapılan değişiklikle TRT yasasının da değiştirilmesi artık kaçınılmazdı. Ancak o günden bu yana TRT yasasını değiştirmek isteyenler nedense yasanın tamamını yeniden ele almak yerine

değişikliği hep birkaç madde ile sınırlı tutmak istediler. Hazırladıkları yasa taslaklarının gerekçesine de hep "TRT'nin yeniden yapılanması" yazdılar.

İstedikleri TRT'yi piyasadaki ticari televizyonlara benzetmekti. Yücel Yener, Şenol Demiröz, Ali Güney ve son olarak İbrahim Şahin döneminde hazırlanan taslaklara bakıldığında bu açıkça görülür. Oysa TRT yasası değiştirilirken bir bütün olarak ele alınmalı, kamuoyunun tartışmasına açılmalı, akademik çevrelerin ve toplumun örgütlü kesimlerinin görüşü alınmalı. Şunu da söylemeliyim. Biz TRT'nin şu andaki durumundan memnun değiliz ve bunu savunmuyoruz. 2001 yılından bu yana TRT'nin yeniden yapılanması gerektiğini biz de söylüyoruz. Ancak onların yeniden yapılanmadan anladıkları ile bizim söylediklerimiz arasında çok fark var.

Son duruma gelince. Bu yasa AKP'nin TRT'ye bakışının çok açık bir göstergesidir. AKP öncelikle TRT gibi bir kurumun varlığından rahatsız. Bu rahatsızlığı her fırsatta dile getirdi. Ancak TRT gibi bir kurumu yok edemeyeceğini de anladı. AKP yok edemediği kurumlara yaptığını TRT'de denemek istedi. TRT'yi ele geçirme planını başlattı. 2004 yılından bu yana tüm yönetim kademeleri ele geçirdi. Ancak hala ele geçiremediği yerler vardı. Bunlar da üretim kademeleriydi. TRT yayınlarını üretenlere tam anlamıyla hakim olamamıştı, olması da mümkün değildi. Bu nedenle tasfiye yasasını hazırladı. TRT emekçileri başka kurumlara göndererek kendi yandaşlarını kuruma yerleştirmek istedi. Sanatçıların Kültür Bakanlığı'na devri ise AKP'nin sanat ve kültür politikasının bir uzantısıdır. AKP, sanata sanatçıya hep uzak durdu. Kendi ideolojisine uymayan sanatı sanatçıyı yok etmek istedi. Devlet Tiyatroları'nda yaşananlar, AKM'nin yıkılması girişimi hep bu politikanın ürünü.

Ancak sendikamızın yasa tasansına karşı yaptığı eylem ve etkinlikler sonucu oluşan tepkiler AKP'ye geri adım attırdı. TRT emekçilerinin başka kurumlara gönderilmesinden vazgeçildi.

Meclis'e sevk edilen tasarıya karşı mücadelenizi nasıl örgütlediniz?

Haber-Sen 2001 yılından bu yana TRT'de yürüttüğü mücadele sonucu kurum çalışanlarının sevgisini ve güvenini kazandı. Özellikle kamu hizmeti yayıncılığı konusunda yaptığımız çalışmalar kamuoyundan da geniş destek gördü. TRT'de olan bitenden rahatsız olan, kuruma sahip çıkan arkadaşlarımızın ilk aradığı yer Haber-Sen. TRT yasasını değiştirmek için yapılan hazırlığı da bu arkadaşlarımız sayesinde önceden öğrendik. Taslağı ele geçirdik, hemen bir durum değerlendirmesi yaptık.

Acil Eylem Planı oluşturduk

İlk önce TRT emekçilerini bu tasardan haberdar ettik. Tüm TRT çalışanlarına ulaştığımız bir haberleşme grubumuz var. Buradan yasa değişikliği ile bilgilendirme yaptık. Bununla birlikte Ankara, İstanbul, İzmir, Antalya ve Mersin'de bilgilendirme toplantıları düzenledik. Bu toplantılarda TRT emekçilerinin eylem ve etkinlik önerilerini aldık. TRT emekçileri tasarı hakkında

bilgilendikçe eylem ve etkinliklerimize katılım arttı. Bu süreçte yaptığımız eylem ve etkinliklerin tamamı TRT emekçilerinin önerileri doğrultusunda yapıldı. Kamuoyu desteğini almak ve gelişmeler hakkında kamuoyunu bilgilendirmek için bir internet sayfası açılması önerildi. www.trthepimizin.org adresinde bir sayfa açtık. Burada yasa ile ilgili gelişmeleri, TRT hakkında merak edilen bilgileri, gerçekleri yazdık.

Mücadele programımızın önemli bir bölümünü de parlamentoda yaptığımız çalışmalar oluşturdu. Tasarı hakkında hazırladığımız dosyaları başta ana muhalefet partisi olmak üzere tüm partilere ulaştırdık. TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri ile toplantılar yaptık, onlara tasarı hakkındaki görüşlerimizi aktardık. Komisyon toplantılarına katıldık ve görüşlerimizi tüm ayrıntıları ile anlattık.

Hedefimiz TRT'ye sahip çıkılması konusunda bir duyarlılık oluşturmaktı, bunu başardığımızı düşünüyorum.

Bu süreçte personelin ve kamuoyunun yaklaşımını değerlendirir misiniz?

Bu süreçte TRT personeli üçe bölündü. Bir bölümü bize bir şey olmaz diyerek yaptığımız eylem ve etkinlikleri odalarının

camlarından seyretti. Bir bölümü yöneticilerle işbirliği içine girerek kendilerini güvenceye alma yolunu tercih ettiler. Bir bölümü de "bu yasa tasarısı TRT'yi yok etme saldırısıdır" diyerek her türlü eylem ve etkinliğe katıldı, destek verdi. Son grubun içinde sadece sendikamızın üyeleri yoktu. Hiçbir sendikaya üye olmayanlar kadar diğer sendikaların üyeleri de vardı aralarında. Ama hepsi "Yaşasın Özerk, Demokratik TRT Mücadelemiz" pankartının arkasında sonuna kadar yürüdü. Bu arada şunu da söylemeliyim. TRT emekçilerinin talepleri doğrultusunda TRT'de örgütlü sendikalara, derneklere ortak mücadele çağrısı yaptık. Ancak çağrımıza yanıt alamadık. Fakat TRT emekçileri ortak mücadeleyi tabanda gerçekleştirdi. Bu da bizim açımızdan önemli bir kazanımdı.

Sendikalardan, meslek odalarından, sivil toplum örgütlerinden destek aldık. İki hafta içinde yaptığımız eylem ve etkinlikler sonucu kamuoyunun desteğini de aldık. Sanatçılar, yazarlar, çizerler, gazeteciler destek verdi. Bu eylemlerde özellikle TRT sanatçıları çok önemli rol oynadılar. Eylemlerimizin en ön saflarında onlar vardı. www.trthepimizin.org sayfasına dünyanın dört bir tarafından destek mesajları yağdı.

Yasa yürürlüğe girdi, bundan sonraki mücadeleniz ne olacak?

TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
ANKARA ŞUBESİ HABER
2008/4

Bu yasa ile TRT Genel Müdürü'ne adeta padişah yetkileri verildi. Bazı daire başkanlıkları kaldırıldı, bazıları birleştirildi, bazılarının adı ya da yapısı değiştirildi. Bu yasayla, kaldırılan, birleştirilen, ismi veya yapısı değiştirilen Daire Başkanlıklarında çalışan unvanlı/unvansız olmak üzere; Daire Başkanı, Başkan, Üye, Başkan Yardımcısı, Bölge Müdürü, Bölge Müdür Yardımcısı, Müdür, Şube Müdürü, Müdür Yardımcısı, Başuzman, Uzman (Teknik Hizmetler Sınıfı Hariç) kadrolarında bulunanların görevleri ile Kurum Genel Müdür Uzmanlarının görevleri, bu maddenin yayımı tarihinden itibaren en geç üç ay içinde sona erecek ve aynı derece/kademeli araştırmacı unvanlı kadrolara atanacaklar.

Bu yasa ile TRT Genel Müdürü İbrahim Şahin, bir daire başkanlığının önce adını değiştirip sonra adı değişti diyerek tüm yöneticileri "Araştırmacı" kadrosuna atayabilecek. SÖZLEŞMELİ PERSONEL adı altında YENİ bir kadro oluşturuldu. 300 kişiyle sınırlı olan bu kadroya atananlara, 10.000 YTL maaş ödenebilecek. Böylece TRT Genel Müdürü, kadrolarla özel sektörde aldıklarından bile fazla maaş bağlayacak. Koordinasyon Kurulu ve Bölge Müdürlükleri kaldırıldı.

Bu düzenleme ile kurum içinde bir havuz ve araştırmacı ordusu oluşturuluyor. Başkanlık

sayısının azaltılması bahanesi ile yapılan düzenleme sonucu TRT Genel Müdürü isterse 6950 kişiyi araştırmacı yapma yetkisine sahip oldu.

Bu yasa tasarının ilk halinde TRT Genel Müdür Yardımcılarından birinin Yüksek Elektronik Mühendisi olma şartı tamamen kaldırılıyordu. Yaptığımız çalışmalar sonucu değişiklik "Genel Müdür yardımcılarında birisinin; Elektronik, Elektrik-Elektronik, Elektronik ve Haberleşme, Bilgisayar, Telekomünikasyon Mühendisliği veya radyo ve televizyon ile ilgili mühendislik dallarının birinden mezun olması zorunludur" şeklinde yapıldı.

Yasanın TBMM'de görüşülmesi sürecinde muhalefet partileri ile çok iyi bir çalışma yaptık. Muhalefet partileri ile yasanın yürürlüğünün durdurulması ve iptali için Anayasa Mahkemesi'ne götürülmesi için görüştük. Bu konudaki hazırlığımız sürüyor.

Kamu hizmeti anlayışı ile yayın yapan özerk, demokratik bir TRT mücadelemiz sürecektir. Bu süreçte yarattığımız kamuoyu duyarlılığını yükseltmek ve TRT'nin gerçek anlamda kamu yayıncısı olması için yeni bir çalışma programı oluşturuyoruz. Bunu da kamuoyu ile paylaşacağız. Bu aşamada özellikle toplumun örgütlü kesimlerini, meslek odalarını, sendikaları, demokratik kitle örgütlerini, sivil toplum kuruluşlarını kapsayacak bir çalışma yürüteceğiz.

Sözlerime son verirken bir hatırlatma yapmak istiyorum. 12 Eylül öncesinde EMO ile TRT emekçilerinin ilişkisi çok iyi bir noktadaydı. Elektrik Mühendisliği dergisinin 1976-77-78 yılına ait sayılarında TRT ile ilgili, TRT emekçilerinin mücadelesi ile ilgili çok sayıda yazı var. Bu ilgi ve ilişkinin bugün olduğunu söylemek maalesef mümkün değil. Bunu yeniden yaratmalıyız.